Si volem, podem!

written by Agustí Soler | 1 de setembre de 2024

Era a inicis de l'estiu de l'any 2017 quan vaig tenir l'ocasió de tenir una llarga conversa amb un jove politòleg i historiador danès, professor de la Universitat de Copenhaguen, al voltant del cas dels catalans. Em va deixar sorprès l'ampli i profund coneixement que tenia sobre Catalunya i de qui érem, de com ens havia anat i de com ens havia tractat la història durant aquests tres-cents últims anys.

M'explicà que amb un grup d'historiadors de la seva facultat havien estudiat a fons el cas català i que n'havien tret una conclusió que em deixà admirat i sorprès a la vegada: Catalunya, els catalans, som un cas gairebé únic a Europa. Amb tot el que hem viscut, hem suportat i hem patit aquests darrers tres-cents anys, teníem tots els números per a desaparèixer de la història, amb majúscules i, en canvi, hem resistit i estem en una situació que si la sabem aprofitar assolirem més aviat del que molts es pensen allò que tots els pobles, totes les nacions, aspiren: esdevenir un poble lliure entre els pobles lliures de la terra.

Vàrem parlar també dels dos darrers casos que, en el món occidental, més han fet parlar sobre la lluita portada a terme per a poder, a través d'un referèndum, assolir el gran somni d'un poble que vol ser lliure: la independència. Ens referírem al cas quebequès i el cas escocès, dues nacions que porten pràcticament el mateix temps que els catalans lluitant per tal d'assolir l'anhelada llibertat i que en els darrers anys han estat a punt d'aconseguir-ho. Parlàrem al mateix temps de que tots dos casos, tot i ser un exemple i un referent per a un futur referèndum a Catalunya, no havien tingut el ressò que tothom esperava. Com a exemple, crec que en val la pena, esmentaré una reunió que vam tenir el grup promotor de la campanya *El Cas dels Catalans* amb el president de la Generalitat, Artur Mas, molt interessat pel ressò de l'acció

que feia quatre anys estàvem fent. Davant la proximitat del referèndum a Escòcia, parlàrem de la rebuda que ens feren al Parlament d'Edimburg a una expedició de prop d'un centenar de catalans dos mesos abans del referèndum en què els lliuràrem un manifest amb el suport de milers de catalans d'arreu. Férem a mans del president material de propaganda pel referèndum que ens facilitaren al Parlament escocès, material que el president desconeixia i que acceptà amb força interès. En sortir ens preguntàrem com era possible que tenint un delegat de la Generalitat al Regne Unit, delegat que, per cert, no aparegué en l'acte de Westminster tres anys abans ni en el d'Escòcia, no s'hagués fet arribar res al president, la qual cosa motivà que molts es preguntessin quina era la funció de les delegacions exteriors de la Generalitat. Volguérem creure que fou un cas únic.

El referèndum del Quebec tingué lloc el 30 d'octubre del 1995 i el d'Escòcia el 18 de setembre del 2014. En els dos casos pràcticament es tocà el cel amb els dits, sobretot al Quebec, però no s'aconseguí la victòria tan anhelada. A Escòcia per una diferència d'un deu per cent, però al Quebec, en una jornada que vaig poder seguir directament al Palau d'Esports de la ciutat de Montreal amb els amics del Partit Quebequès, la diferència fou tan sols de 54.288 vots d'un total de 5.087.009. Poc més d'un 1% amb una participació d'un 94% de l'electorat, A Escòcia la participació fou d'un 84,6% i guanyà el no amb un 55,3% enfront d'un 44,7% del *Sí*.

Caldria fer una anàlisi en profunditat de tot el que acompanyà la celebració dels referèndums tant per part del govern del Canadà com el de la Gran Bretanya. Podríem dir que hi hagué un munt d'interferències que aquí mai no s'han explicat. Algunes realment escandaloses. Podríem esmentar certes actuacions propiciades pel govern de Toronto, com la gran manifestació a favor de la permanència al Canadà celebrada el 27 d'octubre tres dies abans del referèndum, a la ciutat de Montreal, amb una participació vorejant els 100.000 manifestants, una gran

part vinguts de diverses zones del Canadà. Com a exemple només calia tenir present l'oferta de tarifes reduïdes de les companyies aèries amb Air Canadà al capdavant per anar al Quebec. També caldria ressaltar, entre altres actuacions, la intervenció de més d'una hora sa la televisió pública del primer ministre canadenc, Jean Chrétien, animant a votar *No*. Com també s'observà una actuació irregular en els empadronaments i el dret a votar. Moltes d'aquestes actuacions, diguem-ne irregulars, també tingueren lloc en el referèndum a Escòcia. És una qüestió a tenir molt present pels catalans davant un possible futur referèndum acordat que alguns demanen.

Crec que els referèndums quebequès i escocès ens poden servir d'exemple, si això fos el cas, per a estar ben amatents. També caldria tenir presents certs errors comesos pels independentistes. Al Quebec es cometé un greu error en el tracte amb els pobles originaris instal·lats al Quebec des de feia segles, com els Crees, Inuits i Mohawks que votaren majoritàriament en contra i que amb els seus vots, uns 60.000, s'hagués guanyat el referèndum.

Pocs mesos després poguérem parlar a Barcelona amb uns diputats del Partit Quebequès els quals ens manifestaren que els errors comesos amb els pobles aborígens s'havien solucionat i que en un pròxim referèndum estaven segurs que el sentit del seu vot seria tot un altre, o sigui, un vot afirmatiu.

Els referèndums quebequès i escocès ens apunten cap a una gran lliçó que hem d'aprendre. En primer lloc, tenir ben present l'actuació i el joc brut dels governs dels estats. També cal actuar amb el màxim de diligència, no badar i no cometre errors, alguns realment elementals.

Tant al Quebec com a Escòcia, de resultes de la derrota, l'ànim independentista tingué un sotrac i s'afluixà en gran manera. Podríem comparar-ho al desànim produït a Catalunya

després del 1r d’octubre del 2017 i, sobretot, al desconcert general davant l’actuació de la nostra classe política i l’actuació dels partits capdavanters, de la qual, uns més que altres, però cap no se’n salva, dedicada a enfrontaments, alguns fins i tot de caire surrealista i infantil, tot oblidant qui és el qui realment i des de fa més de tres-cents anys ens vol fer desaparèixer del mapa de la història.

Podem aprendre molt d’aquells referèndums i de les accions dutes a terme en aquelles dues nacions de banda i banda de l’Atlàntic que tenen tan clar com nosaltres que sols tenim una solució: la independència. És l’hora d’aixecar el cap i de tornar a la feina, d’arremangar-nos i d’emprendre el camí que ens ha de portar a la victòria final. Si volem, podem!